

Desinstitucionalizar los cuidados en el contexto social actual: ¿cómo y cuándo?

Uzt. 09 2026

Kod. G01-26

Mod.:

Aurrez aurrekoa

Edizioa

2026

Jarduera mota

Uda Ikastaroa

Data

Uzt. 09 2026

Kokalekua

Micaela Portilla Ikergunea-Batzar aretoa

Hizkuntzak

Gaztelera

Balio akademikoa

10 ordu

Antolakuntza Batzordea

Azalpena

Zaintza-eskaeraren hazkundera, aldaketa soziodemografikoen eta mendetasun-egoeran dagoen biztanleriaren hazkunderaren ondorioz, erronka demografikoak eta kohesio sozialekoak planteatzen dizkie gizarte-politika garaikideei. Testuinguru horretan, iraupen luzeko zaintzen berrantolaketa aurrekaririk gabeko erronka bihurtzen da, eta agenda politikoaren parte bihurtzen da. Egungo zaintza-ereduaren trantsizio-egoera horren aurrean, zaintzen ematea birpentsatzean sortzen den eztabaidetako bat desinstituzionalizazioaren eta demokratizazioaren ingurukoa da. Bi estrategia horiek zaintzen merkantilizazio gero eta handiagoaren kontrako norabidean planteatzen dira.

Desinstituzionalizazioak zalantzan jartzen du zaintza egoitza-zentroetan kokatzeko joera, pertsonen eguneroko bizitzatik kanpo. Praktikan, lurralde batzuetan, haren garapenak gizarte-berrikuntzako ekimen publiko-komunitarioak bultzatu ditu, laguntza-inertziatik haratago joateko bokazioz sortuak, bai eta merkatuak eta familiak sortutako joera segregatzaileak gainditzeko asmoz ere. Demokratizazioak, bestalde, justizia soziala oinarri hartzen du, erantzukizunak eta baliabideak birbanatzea eta zaintzen aitortzen soziala planteatzeko, lan hori oso ikusezina eta feminizatua baita.

Ikastaroak gai horiek jorratuko ditu elkarrekin lotutako hiru ardatz tematikoren bidez:

- enplegua, lan-baldintzak, profesionalizazioa eta zaintza-lanaren aitortza, justizia sozialaren eta birbanaketaren eremutat hartuta;
- azpiegiturak eta hirigintza, ingurune irigarri eta jasangarrietan zaintzeko eta zaindua izateko eskubidea osatzen duten eguneroko bizitzako elementu gisa ulertuta;
- komunitatea, zinketei eusten dien bizitza- eta harreman-espazio gisa ulertuta, eta, era berean, erantzukidetasunaren ikuspegitik gizarte-berrikuntza sortzeko gai den eragile kolektibo gisa.

Topaketa honako ikerketa-proiektuen esparruan kokatzen da: “Desinstituzionalizazioa iraupen luzeko zaintzan eta gizarteratzea: potentziala, mugak eta trantsizioan dagoen eredu baten tentsioak erronka demografikoaren aurrean (DESINCARE)”, Zientzia, Berrikuntza eta Unibertsitate Ministerioak, Estatuko Ikerketa Agentziak eta Eskualde Garapenerako Europako Funtsak finantzatu; eta “Komunitatean zahartzea: zaintzaren etorkizun posiblei buruzko etnografia Txilen eta Espainian bizitza-luzeraren iraultzaren testuinguruan”, Txileko Gobernuaren Garapen Zientifiko eta Teknologikorako Funts Nazionalak finantzatu. Bi proiektuetako ikerketa-taldeek orain arte metatutako ezagutza eta esperientziak partekatzeko planteatzen da, haiengandik ikasteko eta etorkizuneko erronkei buruz elkarrekin hausnartzeko. Ildo horretan, ikerketa, esku-hartzea eta praktika soziala uztartzen dituen elkarriketa-gune bat proposatzen da, iraupen luzeko zaintzen desinstituzionalizazio- eta demokratizazio-estrategien potentziala eta mugak aztertzeko. Horretarako, tokiko ekimenetatik eratorritako ikaskuntzak partekatu nahi dira, egiturazko eraldaketaren testuinguruan zaintzen ematerako eredu bidezkoagoak eta orekatuagoak bultzatzen dituztenak.

Helburuak

Iraupen luzeko zaintzak desinstituzionalizatzeko eta demokratizatzeko estrategien potentzialtasunak eta mugak aztertzeko ikerketa, esku-hartzea eta gizarte-praktikaren arteko elkarriketa-espazio bat sortzea.

Egitura-aldaketako testuinguru batean, iraupen luzeko zaintza-hornitzaile diren eredu bidezkoagoak bultzatzen duten bertako ekimenei buruzko ikasketak partekatzea.

Lankidetzak

Envejecer
en
Comunidad

Programa

2026-07-09

09:00 - 09:30 Erregistroa

09:30 - 09:45 “Bienvenida y apertura del curso de verano“

Hizkuntza: español

Gorka Urtaran Agirre | Diputación Foral de Araba/Álava - Diputado Foral de Políticas Sociales

Matxalen Legarreta Iza | Euskal Herriko Unibertsitatea

Sara Moreno Colom | Universitat Autònoma de Barcelona

09:45 - 10:15 “Democratizar los cuidados en un contexto de crisis y un modelo en transición: oportunidades y tensiones“

Hizkuntza: español

Matxalen Legarreta Iza | Euskal Herriko Unibertsitatea

Sara Moreno Colom | Universitat Autònoma de Barcelona

10:15 - 11:45 Mahai ingurua: “Diálogo abierto. Desinstitucionalizar para transformar: debates teóricos y prácticas emergentes“

Hizkuntza: español

Mireia Roca Escoda | Universidad de Barcelona (Moderatzailea)

Empleo de cuidados, condiciones laborales y profesionalización

Clara Llorens Serrano | Instituto Sindical de Trabajo, Ambiente y Salud (ISTAS-F1M) de CCOO y Universitat Autònoma de Barcelona.

Infraestructuras, urbanismo y vida cotidiana

Blanca Valdivia Gutiérrez | Universitat Autònoma de Barcelona, Col·lectiu Punt 6

Cuidar en comunidad y comunidad cuidadora.

Martin Zuñiga Zuñiga Ruiz de Loizaga | Universidad de Deusto

11:45 - 12:30 Kafe atsedena

12:30 - 14:00 Mahai ingurua: “Diálogo abierto. De la teoría a la práctica: aprendizajes en el desarrollo de iniciativas público-comunitarios“

Hizkuntza: español

Nerea Zubillaga Herran | Euskal Herriko Unibertsitatea (Moderatzailea)

Vivir en casa, vivir en comunidad en el Territorio Histórico de Araba/Álava

Nuria Pascual Martínez | Directora de Innovación, Sistemas de gestión y Evaluación. Diputación Foral de Araba/Álava

Municipis cuidadors de la Diputación de Barcelona

Christel Keller | Servicio de Atención a la Dependencia y la Vulnerabilidad Social del Área de Sostenibilidad Social, Ciclo de Vida y Comunitat. Diputación de Barcelona

CuidAs Asturias del Principado de Asturias

Teresa Martínez Rodríguez | Coordinadora técnica de la Estrategia y Red CuidAs.
Consejería de Derechos Sociales y Bienestar del Principado de Asturias

Rural Care y A gusto en casa de Castilla y León

Rocío Oliva Encina | Jefa de Servicio de Atención a Mayores y Prevención de la
Dependencia. Gerencia de Servicios Sociales de la Junta de Castilla y León

---

14:00 - 14:30

“Relatoría de diálogos y debates“

Hizkuntza: español

Sara Moreno Colom | Universitat Autònoma de Barcelona
Matxalen Legarreta Iza | Euskal Herriko Unibertsitatea

Zuzendaritza

Matxalen Legarreta Iza

UPV/EHU

Matxalen Legarreta Iza Soziologian lizentziatua eta Soziologian Doktorea da Euskal Herriko Unibertsitatean UPV/EHU. Bere lan ildo nagusiak zaintza eta genero desberdintasunak dira. Gai horiei buruzko hainbat argitalpen ditu. Udalekin, elkarteekin eta bestelako tokiko erakundeekin lan egiten du, esku-hartze sozialaren ikuspegitik ebaluazioak eta ikerketak eginez eta bere lan-eremuarekin lotutako hitzaldiak, prestakuntza- eta sentsibilizazio-ikastaroak emanez.

Sara Moreno Colom

Universidad Autónoma de Barcelona, Profesora Titular

Doctora en Sociología por la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Profesora Titular de Universidad en el Departamento de Sociología de la UAB e investigadora del Centro de Estudios Sociológicos sobre la Vida Cotidiana y el Trabajo - QUIT y del Instituto de Estudios del Trabajo. Ha sido Vicedecana de Profesionalización (2009-2015) y Vicedecana de Relaciones Institucionales (2015-2016) en la Facultad de Ciencias Políticas y de Sociología de la UAB, y Vicerectora de Alumnado y Ocupabilidad de la UAB (2016-2020). Sus líneas de investigación y transferencia se enmarcan en el campo de la sociología del trabajo, la sociología del tiempo y la sociología del género. Concretamente, se ha especializado en el análisis del trabajo, el tiempo y la vida cotidiana, con especial atención a las desigualdades sociales, el bienestar y las políticas públicas. Como investigadora ha participado de manera ininterrumpida en proyectos de investigación competitiva y ha dirigido y participado en contratos de investigación y transferencia en colaboración con instituciones públicas y privadas destacadas en el ámbito de las ciencias sociales.

Irakasleak

Christel Keller

Matxalen Legarreta Iza

UPV/EHU

Matxalen Legarreta Iza Soziologian lizentziatua eta Soziologian Doktorea da Euskal Herriko Unibertsitatean UPV/EHU. Bere lan ildo nagusiak zaintza eta genero desberdintasunak dira. Gai horiei buruzko hainbat argitalpen ditu. Udalekin, elkarteekin eta bestelako tokiko erakundeekin lan egiten du, esku-hartze sozialaren ikuspegitik ebaluazioak eta ikerketak eginez eta bere lan-eremuarekin lotutako hitzaldiak, prestakuntza- eta sentsibilizazio-ikastaroak emanez.

Clara Llorens Serrano

Teresa Martínez Rodríguez

Teresa Martínez Rodríguez. Osasun-zientzietako doktorea. Psikologo gerontologoa. Gizarte Eskubideen eta Ongizatearen Saila. 33 urteko ibilbide profesionalean, zentroetako zuzeneko arreta eta Asturiasko Printzerriko Gizarte Ongizateko Sailaren adineko pertsonentzako eta desgaitasuna duten pertsonentzako arreta-zerbitzuen planifikazioari eta kalitatea hobetzeari buruzko hainbat erantzukizun

tekniko eta politiko tartekatu ditu. Gerontologia sozialeko eta arretako graduondoko ikastaroetako eta masterretako irakaslea. Irakasleentzako arreta zentralari buruzko ikastaroak eskaini ditu hainbat irakaskuntza-administrazio publikotan, eta aholkulari teknikoa izan da Iberoamerikarekiko hainbat lankidetzaproiektuetan, IMSERSOrekin, AECIDekin eta CEPALekin (Nazio Batuak) eta hainbat herrialdetako gobernu eta unibertsitateekin lankidetzan. Gerontologia garatzeko hainbat proiektutan parte hartu izan du Argentina, Txile, Costa Rica, El Salvador, Guatemala eta beste hainbat herrialdetan.

Sara Moreno Colom

Universidad Autónoma de Barcelona, Profesora Titular

Doctora en Sociología por la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Profesora Titular de Universidad en el Departamento de Sociología de la UAB e investigadora del Centro de Estudios Sociológicos sobre la Vida Cotidiana y el Trabajo - QUIT y del Instituto de Estudios del Trabajo. Ha sido Vicedecana de Profesionalización (2009-2015) y Vicedecana de Relaciones Institucionales (2015-2016) en la Facultad de Ciencias Políticas y de Sociología de la UAB, y Vicerectora de Alumnado y Ocupabilidad de la UAB (2016-2020). Sus líneas de investigación y transferencia se enmarcan en el campo de la sociología del trabajo, la sociología del tiempo y la sociología del género. Concretamente, se ha especializado en el análisis del trabajo, el tiempo y la vida cotidiana, con especial atención a las desigualdades sociales, el bienestar y las políticas públicas. Como investigadora ha participado de manera ininterrumpida en proyectos de investigación competitiva y ha dirigido y participado en contratos de investigación y transferencia en colaboración con instituciones públicas y privadas destacadas en el ámbito de las ciencias sociales.

Rocío Oliva Encina

Nuria Pascual Martínez

Mireia Roca Escoda

Mireia Roca Escoda es Diplomada en Trabajo Social por la Universidad de Barcelona (UB) y Doctora en Antropología Social y Cultural por la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Es profesora lectora de la Unidad de Formación e Investigación-Escuela de Trabajo Social de la UB e investigadora del Grup de Recerca i Innovació en Treball Social (GRITS). Ha trabajado como trabajadora social en los ámbitos de la salud mental y la atención a personas mayores y en situación de dependencia entre 2004 y 2020. En 2018 defendió la tesis doctoral El cuidado en Cataluña: sector ocupacional y espacio de desigualdades de género, reconocida con el Premio Extraordinario del Departamento de Antropología Social y Cultural. Su investigación se enmarca en la antropología del género y los cuidados, con especial atención al trabajo de cuidados de larga duración, la organización social del cuidado, las políticas públicas y las desigualdades de género. Ha participado en proyectos competitivos, publicado en revistas científicas y presentado resultados en congresos y espacios de transferencia social. Forma parte de la Red por el Derecho al Cuidado y desarrolla investigación aplicada orientada a la justicia social.

Gorka Urtaran Agirre

Blanca Valdivia Gutiérrez

Nerea Zubillaga Herran

Euskal Herriko Unibertsitatea UPV/EHU

NEREA ZUBILLAGA HERRAN <https://orcid.org/0000-0001-6270-6031> Gizarte Langintzan graduatua eta doktorea da, Partaidetza eta Garapen komunitarioako masterra zein Gizarte Zerbitzuen Berrikuntza eta Kudeaketan aditu titulua egin zituen, guztia Euskal Herriko Unibertsitatean UPV/EHU. Egun, Parte Hartuz ikerketa talde kontsolidatuko kidea da eta bere ikerketa lerroak gizarte langintza eta gizarte zerbitzuetan zentratzen dira, betiere komunitarioan arreta berezia jarritz. Bereziki, partaidetza eta komunitarioaren inguruan ikertzen du gizarte-zerbitzuen baitan, nahiz eta gizarte langintzako gainbegiraketarekin edo aniztasunarekin zein migrazioarekin zerikusia duten ikerketetan ere aritu den, azken horiek hainbat udalekin lankidetzan.

Martin Zuñiga Zuñiga Ruiz de Loizaga

Deustuko Unibertsitatea

Graduado en Trabajo Social, Máster Universitario en Investigación, Consultoría e Innovación Social y Doctor con mención internacional en el programa de doctorado en Derechos Humanos por la Universidad de Deusto, habiendo obtenido financiación del programa predoctoral del Gobierno Vasco. Cuenta con diversas publicaciones en revistas científicas, colaboraciones en obras colectivas, y comunicaciones en congresos nacionales e internacionales. Tiene experiencia en distintos proyectos de investigación competitiva y concertada y ha sido investigador visitante en el equipo MUARG (Manchester Urban Ageing Research Group) de la Universidad de Manchester. Ha trabajado como investigador I+D+i en Grupo Servicios Sociales Integrados S. Coop. desarrollando proyectos de innovación en el ámbito de los Servicios Sociales, los cuidados y la longevidad y como profesor asociado en el departamento de Sociología y Trabajo Social de la Universidad del País Vasco (UPV-EHU). Actualmente es docente e investigador en la Facultad de Ciencias Sociales y Humanas de la Universidad de Deusto.

Matrikula prezioak

AURREZ AURRE

2026-07-09 ARTE

Orokorra

20,00 EUR

[ASPEGIko bazkideak](#)

20,00 EUR

Kokalekua

Micaela Portilla Ikergunea-Batzar aretoa

c/ Justo Vélez de Elorriaga, 1, 01006 Vitoria-Gasteiz

Araba